

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра садово-паркового господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Ірина ПУШКА
«__» _____ 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛУКІВНИЦТВО І ГАЗОНИ**

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність: 206 Садово-паркове господарство

Освітня програма: Садово-паркове господарство

Факультет: лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Луківництво і газони» для здобувачів вищої освіти спеціальності 206 Садово-паркове господарство освітньої програми Садово-паркове господарство. Умань: Уманський національний університет, 2025. 21 с.

Розробник: Анна БРОВДІ, д. ф.

 Анна БРОВДІ

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри садово-паркового господарства.

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри садово-паркового господарства

 Юлія ВЕЛИЧКО

«29» серпня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від 01 вересня 2025 року № 1

Голова Михайло ШЕМЯКІН

01 вересня 2025 року

© УНУ, 2025 рік

© Бровді А. А., 2025 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – ECTS – 5	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство	Обов’язкова
Модулів – 2	Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 4		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – курсова робота		Семестр
Загальна кількість годин – 150		6-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,1, самостійної роботи студента – 4,2	Освітній рівень: бакалавр Освітня програма: «Садово-паркове господарство»	36 год.
		Практичні
		38 год.
		Самостійна робота
		76 год.
		Вид контролю: екзамен, курсова робота

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робочу програму навчальної дисципліни «Луківництво і газони» розроблено відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Уманському національному університеті, затвердженого Наказом в.о. ректора УНУ від 14.08.2025.

Навчальна дисципліна «Луківництво і газони» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Садово-паркове господарство» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство.

Мета вивчення дисципліни – теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців садово-паркового господарства, формування у них навичок створення та експлуатації газонів, добору газонних трав та визначення норм висіву їх насіння.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення з газонами різного функціонального призначення;
- формування теоретичних знань та практичних навичок в галузі біології, екології та фітоценології газонних культур та фітоценозів, проектних, будівельних та експлуатаційних робіт при створенні, формуванні та експлуатації газонної дернини;
- формування умінь та навичок підбору травосумішей та визначення норми висіву насіння газонних трав;
- оволодіння агротехнічними прийомами по догляду за існуючими газонними покриттями;

—ознайомлення з методами підвищення біологічної та технічної стійкості дернового покриття до різних видів навантажень.

Предметом дисципліни є теоретичні і практичні знання та навички щодо створення і догляду за газонними покриттями різного функціонального призначення.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми: вивчення змісту дисципліни базується на освоєнні курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Декоративні розсадники та насінництво», «Агротехніка зеленого будівництва», «Комп'ютерне проектування садово-паркових об'єктів», «Основи містобудування»; поєднується з вивченням освітніх компонентів «Квітникарство», «Механізація садово-паркових робіт», «Ландшафтна архітектура» та написанням курсової роботи з дисципліни «Лукивництво і газони». Логічним продовженням вивчення дисципліни «Лукивництво і газони» є засвоєння курсів «Економіка садово-паркового господарства» та «Захист зелених насаджень від шкідників і хвороб».

Вивчення навчальної дисципліни «Лукивництво і газони» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Садово-паркове господарство» спеціальності 206 Садово-паркове господарство галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Лукивництво і газони»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	ПРН 2	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.
		ПРН 3	Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.
ЗК 7	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	ПРН 2	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.
		ПРН 3	Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.
		ПРН 4	Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.
		ПРН 15	Організувати результативні та безпечні умови праці.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 2	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

		ПРН 3	Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.
		ПРН 10	Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.
		ПРН 15	Організувати результативні та безпечні умови праці.
ЗК 11	Навички здійснення безпечної діяльності	ПРН 4	Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.
		ПРН 10	Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.
		ПРН 11	Координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів у садово-парковому господарстві.
		ПРН 15	Організувати результативні та безпечні умови праці.
ЗК 12	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ПРН 2	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.
		ПРН 3	Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.
ЗК 13	Уміння планувати та організовувати свою професійну діяльність.	ПРН 2	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти
		ПРН 16	Співпрацювати з фахівцями інших галузей знань, робити фаховий внесок у колективну роботу в рамках комплексних проектів формування об'єктів садово-паркового господарства, що охоплюють різні галузі знань.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 1	Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики)	ПРН 12	Планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві.
		ПРН 13	Результативно працювати у колективі.

	та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).	ПРН 14	Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.
		ПРН 15	Організувати результативні та безпечні умови праці.
СК 4	Здатність формувати й підтримувати в належному стані газонний покрив об'єктів садово-паркового господарства.	ПРН 12	Планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві.
		ПРН 14	Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.
		ПРН 15	Організувати результативні та безпечні умови праці.
СК 6	Здатність застосовувати інженерно-технічне обладнання на об'єктах садово-паркового господарства.	ПРН 4	Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.
		ПРН 14	Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.
		ПРН 15	Організувати результативні та безпечні умови праці.
СК 8	Здатність безпечно використовувати агрохімікати й пестициди, беручи до уваги їх хімічні і фізичні властивості та вплив на навколишнє середовище.	ПРН 4	Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.
		ПРН 10	Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.
		ПРН 12	Планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві.
		ПРН 13	Результативно працювати у колективі.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Луківництво і газони», наведено у таблиці 2, 3.

Таблиця 2

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною
«Луківництво і газони»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	законодавчі та нормативно-стильові основи професійного мовлення;	інтерактивні (дискусія, відпрацювання навичок), частково-пошуковий, активні, інноваційні (проектно-дослідницький), практичний, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.1	біофізичні закономірності, покладені в основу розвитку природи та життєдіяльності людини;		
1.2	механізми дії зовнішніх факторів на екосистему;		
1.3	фізичні і хімічні властивості та перетворення органічних речовин і сполук;		
1.4	фізико-хімічні закономірності у процесі життєдіяльності організму;		
1.5	особливості метаболічних процесів у різних органах і тканинах;		
1.6	основні групи негативних факторів впливу на людину і довкілля, їхні наслідки;		
1.7	джерела одержання потрібної інформації;		
1.8	біологічні та екологічні особливості рослинності та її поширення;		
1.9	природно-історичні, кліматичні та ґрунтові умови регіонів;		
1.10	теоретичні засади формування, росту та розвитку насаджень;		
1.11	теоретичні та концептуальні засади проектування об'єктів садово-паркового господарства;		
1.12	фізіології декоративних рослин і технології формування газонного покриття об'єктів садово-паркового господарства;		
1.13	спеціалізовані знання, набуті у процесі навчання, які є основою для фахової роботи на сучасному рівні у галузі садово-паркового господарства;		
1.14	основні характеристики та основи безпечного використання агрохімікатів і пестицидів під час вирощування декоративних рослин і формування садово-паркових рослинних угруповань.		
2	Уміння/навички:		
2.1	становлення та розвиток наукового	інтерактивні	усне опитування,

	стилю;	(дискусія, відпрацювання навичок), інноваційні (проектної-дослідницький), наочний, пояснювально-ілюстративний, практичний, самонавчання через Moodle	участь у дискусії, підготовка реферату та представлення презентацій, підготовка курсової роботи, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	володіти офіційно- діловим, науковим, розмовним стилями української мови для забезпечення професійного спілкування;		
2.3	працювати з електронною біологічною та лісівничою апаратурою, вимірювальними приладами та інструментами;		
2.4	проводити розрахунки, зв'язані з різними способами вираження концентрації, рівняннями та функціями тощо;		
2.5	аналізувати вплив негативних факторів на людину і довкілля, їхні наслідки та шляхи запобігання;		
2.6	застосовувати безпечні підходи під час виконання робіт;		
2.7	упорядковувати, оцінювати, класифікувати одержану інформацію;		
2.8	узагальнювати одержану інформацію, готувати рекомендації щодо подальшого її використання;		
2.9	уміння використовувати базові знання з природничих і фундаментальних наук (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо) для вирішення прикладних задач у галузі садово-паркового господарства;		
2.10	використовувати знання з екології, ботаніки, фізіології рослин, селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин;		
2.11	інтерпретація отриманих фахових теоретичних, практичних, виробничих і наукових знань для формування стратегій і підходів щодо вирішення виробничих питань у галузі садово-паркового господарства;		
2.12	навички безпечної роботи і правил використання агрохімікатів і пестицидів під час вирощування декоративних		

	рослин і формування садово-паркових рослинних угруповань.		
3	Комунікація:		
3.1	використання різних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів під час професійної та соціально-побутової взаємодії;	інтерактивні (дискусія, відпрацювання навичок), активні, інноваційні (проектної-дослідницький), наочний, практичний	усне опитування, представлення презентацій, виступ на семінарських та практичних заняттях, підсумковий контроль
3.2	порозуміння з представниками сервісної та маркетингових служб;		
3.3	уміння здійснювати комунікативні зв'язки з фахівцями інших галузей;		
3.4	здійснення консультативного взаємозв'язку з фахівцями;		
3.5	уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації;		
3.6	здатність поєднувати теоретичні та практичні аспекти в процесі фахової діяльності і навчання;		
3.7	інтерпретація відповідних теоретичних фундаментальних агротехнічних даних у галузі садово-паркового господарства;		
3.8	фахове означення основних цілей і способів формування декоративних компонентів садово-паркових об'єктів;		
3.9	здатність донесення інформації до фахівців і нефахівців з проблем-них питань викорис-тання пестицидів і агрохімікатів, здатність спільно працювати з експертами у цій галузі.		
4	Відповідальність і автономія		
4.1	віисловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності. Удосконалювати мовленнєву компетентність;	частково-пошуковий, активні, інноваційні (проектної-дослідницький), практичний, самонавчання через Moodle	тестування, підготовка реферату, виконання аналітично-розрахункових робіт, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
	особиста відповідальність за дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи з вимірювальними приладами;		
	особиста відповідальність за дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час виконання лабораторних і польових досліджень;		
	особиста відповідальність за дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт і досліджень;		
	удосконалювати інформаційну грамотність та оптимальне застосування		

	її в професійній діяльності;		
	відповідати за поширення недостовірної інформації.		

Таблиця 3

**Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з
навчальної дисципліни «Луківництво і газони»**

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 2	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.	інтерактивні (дискусія, відпрацювання навичок), інноваційні (проектно-дослідницький), практичний, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 3	Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.	частково-пошуковий, дослідницький, інноваційні (проектно-дослідницький), самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підготовка реферату, представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 4	Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.	інтерактивні (дискусія, відпрацювання навичок), активні, інноваційні (проектно-дослідницький), практичний, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних робіт, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 10	Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.	активні, інноваційні (проектно-дослідницький), практичний, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, підготовка курсової роботи, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 11	Координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів у садово-парковому господарстві.	інтерактивні (дискусія, відпрацювання навичок), активні, інноваційні (проектно-	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота,

		дослідницький), практичний	підсумковий контроль
ПРН 12	Планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві.	інтерактивні (дискусія, відпрацювання навичок), активні, інноваційні (проектно- дослідницький), практичний, самонавчання через Moodle	тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 13	Результативно працювати у колективі.	інтерактивні (дискусія, відпрацювання навичок), активні, практичний,	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних завдань, представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 14	Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.	інтерактивні (відпрацювання навичок), активні, інноваційні (проектно- дослідницький), практичний	виконання аналітично- розрахункових робіт, усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 15	Організувати результативні та безпечні умови праці.	інтерактивні (дискусія, відпрацювання навичок), активні, практичний, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 16	Співпрацювати з фахівцями інших галузей знань, робити фаховий внесок у колективну роботу в рамках комплексних проектів формування об'єктів садово-паркового господарства, що охоплюють різні галузі знань.	інтерактивні (дискусія, відпрацювання навичок), активні, практичний,	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних завдань, представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Використання газонів у сучасному ландшафтному дизайні

Тема 1. Газонознавство як наука

Загальні засади газонознавства в Україні. Історичний нарис вивчення газонів. Проблеми газонництва в Україні та у світовій практиці.

Тема 2. Типи газонних покриттів та їх функціональне значення

Функціональна роль газонів. Класифікація газонів.

Змістовий модуль 2. Дерноутворюючі газонні рослини

Тема 3. Дерноутворюючі газонні трав'янисті рослини

Біологічні особливості газонних злаків. Типи кущіння газонних злаків. Схеми кущіння трьох основних типів злаків, характеристика типів кущіння. Основні типи злакових трав, що застосовуються для високоякісного дернового покриття декоративних і спортивних газонів. Багаторічні бобові трави для газонів. Газонні трави, що вирощують в інших країнах.

Тема 4. Дерноутворюючі ґрунтопокривні рослини

Передумови використання та деякі еколого-біологічні особливості ґрунтопокривних рослин. Багаторічні ґрунтопокривні рослини для задерніння.

Тема 5. Еколого-біологічні особливості газонної дернини в умовах міста

Фактори, які впливають на стан газонного культурфітоценозу в урбанізованому середовищі. Витоптування як фактор розвитку міцного дернового покриву. Особливості штучного поливу газонного покриття в умовах міста. Скошування як основний чинник регулювання структурно- функціональної організації газонного травостою. Внесення добрив та гербіцидів. Старіння дернини та інші фактори які впливають на якість газонного покриття в екстремальних умовах.

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Агротехнічні особливості влаштування газонів

Тема 6. Особливості створення газонного покриття різними методами

Гідропосів газону. Влаштування газону методом розкладки дернини. Створення газону за допомогою решіток та інші способи створення газонних покривів. Газони для приміщень.

Тема 7. Агротехніка створення газону методом посіву газонних трав

Переваги і недоліки створення газону методом посівом насіння. Районування основних видів газонних трав для різних ґрунтово- кліматичних зон України. Особливості підбору травосумішей для газонів різного функціонального призначення. Основні етапи створення газону методом посіву насіння.

Змістовий модуль 4. Агротехнічні особливості утримання газонів

Тема. 8. Система захисту газонів від шкідників та хвороб

Найпоширеніші шкідники газонів і заходи боротьби з ними. Лишайники і водорості на газонах.

Topic 8. Protection system lawns from pests and diseases.

The most common lawn pests and control measures. Lichens and algae on lawns.

Тема 9. Обладнання по догляду за газонами різного функціонального призначення

Інструмент та механізми по догляду за газонами. Газонокосарки та їх види.

Тема 10. Агротехнічні особливості утримання газонного покриття

Особливості стрижки газонів. Особливості боротьби з бур'янами на газонах. Аерація дернини та інші методи механічного обробітку ґрунту на газонах. Коткування, землювання та інші агротехнічні заходи по догляду за газонним покриттям. Полив газонів. Особливості підживлення газонів. Особливості ремонту газонів.

Тема 11. Терміни проведення робіт при створенні різних типів газонів

План проведення агротехнологічних заходів по створенню та утриманню газонного покриву. Календарний план робіт по створенню і догляду за газонами різного функціонального призначення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 4

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	пр.	с.р.
Модуль 1				
ЗМ.1. Використання газонів у сучасному ландшафтному дизайні				
Тема 1. Газонознавство як наука.	10	2	2	6
Тема 2. Типи газонних покриттів та їх функціональне значення.	16	4	4	8
Разом за змістовим модулем 1	26	6	6	14
ЗМ.2. Дерноутворюючі газонні рослини				
Тема 3. Дерноутворюючі газонні трав'янисті рослини.	14	4	4	6
Тема 4. Дерноутворюючі ґрунтопокривні рослини	14	4	2	8
Тема 5. Еколого-біологічні особливості газонної дернини в умовах міста*	14	4	4	6
Разом за змістовим модулем 2	42	12	10	20
Модуль 2.				
ЗМ.3. Агротехнічні особливості влаштування газонів				
Тема 6. Особливості створення газонного покриття різними методами.	16	4	4	8
Тема 7. Агротехніка створення газону методом посіву газонних трав.	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 3	26	6	6	14
ЗМ.4. Агротехнічні особливості утримання газонів				
Тема 8. Protection system lawns from pests and diseases** (Система захисту газонів від шкідників та хвороб)	12	2	4	6
Тема 9. Обладнання по догляду за газонами різного функціонального призначення.	16	4	4	8
Тема 10. Агротехнічні особливості утримання газонного покриття.	16	4	4	8
Тема 11. Терміни проведення робіт при створенні різних типів газонів.	12	2	4	6
Разом за змістовим модулем 4	56	12	16	28
Разом	150	36	38	76

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

**тема викладається англійською мовою

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Таблиця 5

Зміст заняття	Кількість годин
	денна
Тема 1. Getting to know the main types of lawn cover (Ознайомлення з основними типами газонних покриттів).	2
Тема 2. Біоекологічні особливості дерноутворюючих трав у культурфітоценозах.	4
Тема 3. Визначення особливостей коренеутворення та пагоноутворення злакових газонних трав.	4
Тема 4. Екобіоморфи газоноутворюючих трав родини бобових та	2

осокових.	
Тема 5. Проведення комплексного оцінювання основних газонних трав.	4
Тема 6. Підбір травосумішей для газонів різного функціонального призначення та регулювання норм їх висіву.	4
Тема 7. Розрахунок норми висіву насіння газонних трав.	2
Тема 8. Ознайомлення з технологічним процесом створення та догляду за газонами спеціального призначення.	4
Тема 9. Складання календарного плану влаштування різних типів газонів методом посіву насіння.	4
Тема 10. Підготовка ґрунту для створення газонного покриття та його підживлення.	4
Тема 11. Механізми по догляду за газонами різного функціонального призначення.	4
Разом	38

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Таблиця 6

Самостійна робота

Теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Історія розвитку луківництва Дернові покриття стародавніх часів. Розвиток газонознавства в європейських країнах. Особливості розвитку газонознавства в Україні.	6
Тема 2. Оцінювання газонної дернини за декоративними ознаками Методика оцінювання декоративності газонної дернини. Показники декоративності газонних покривів.	8
Тема 3. Якісні ознаки газонних трав Показники якості газонних травостоїв. Проективне покриття газону. Продуктивність пагоноутворення та урожайність насіння газонних трав. Густина травостою та міцність дернини.	6
Тема 4. Комплексне оцінювання основних видів газонних трав Методика комплексного оцінювання. Шкала комплексного оцінювання видів і сортів газонних трав.	8
Тема 5. Агрокліматичне районування газонних трав Принципи районування газонних трав. Загальна характеристика основних агрокліматичних зон України. Значення агрокліматичного районування газонних трав для влаштування і утримання газонів	6
Тема 6. Особливості формування партерних газонів Підбір травосумішей та розрахунок норм висіву насіння лучних та газонних трав. Сучасні технології вирощування газонних трав та виробництво насіння трав і травосумішей	8
Тема 7. Підбір рослин для газонних травосумішей Використання представників родини Злакових для створення дернового покриву. Родина Бобових та їх значення для облаштування стійкої дернини. Створення газонних травостоїв з використання видів та сортів родини Осокових.	6
Тема 8. Особливості створення газонів спеціального призначення Способи облаштування спеціальних газонів. Підбір дерноутворюючих трав для закріплення схилів. Догляд за газонами спеціального призначення.	6

Тема 9. Облаштування декоративних газонів Підготовчі заходи при створенні декоративних газонів. Облаштування системи поливу. Основні способи створення декоративних газонів.	8
Тема. 10. Сучасні методи догляду за декоративними та спортивними газонами. Способи регулювання росту та розвитку газонних трав. Полив газонів. Скошування газонів. Аерація та чистка газону. Відновлення та догляд за газонами після зими.	8
Тема 11. Використання газонів у ландшафтному дизайні міських просторів Газони в оформленні сучасних квіткових партерів. Підбір асортименту рослин та розрахунок кількості посадкового матеріалу для квітникової композиції.	6
Разом	76

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Навчальним планом передбачено написання курсової роботи з дисципліни «Луківництво і газони». Основним завданням курсової роботи є формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків у галузі біології, екології та фітоценології газонних культур і фітоценозів, проєктних, будівельних та експлуатаційних робіт при створенні, формуванні і експлуатації газонної дернини в умовах негативного впливу факторів навколишнього середовища.

Тематика курсової роботи з дисципліни «Луківництво і газони», наближена та може змінюватись залежно від регіону та умов території об'єкту озеленення.

Порядок та строки виконання, здачі, перевірки та захисту курсової роботи встановлюється деканатом. Студенти керуються розробленими методичними вказівками.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В освітньому процесі використовуються наступні методи навчання: проблемного викладу, інтерактивні методи навчання, усне опитування, дискусії, аналіз історій та ситуацій, відпрацювання навичок, активні та інноваційні методи, проєктно-дослідницький, частково-пошуковий, наочний, пояснювально-ілюстративний, практичний, методи дистанційного навчання, самонавчання через Moodle (табл. 2).

З метою закріплення знань та вмінь студентів, практичні заняття з дисципліни «Луківництво і газони» можуть проводитися на території НДП «Софіївка», ТОК УНУ, колекційного ботанічного розсадника УНУ, студмістечка УНУ.

Матеріали курсу «Луківництво і газони» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1252>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для об'єктивного, неупередженого та критичного оцінювання знань, умінь та навичок студентів застосовується модульно-рейтингова система, яка включає: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано, незараховано), шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F) та за 100-бальною шкалою.

Методи контролю: поточне тестування та усне опитування студентів, самостійна робота (реферат, презентація, індивідуальне завдання), підсумкові екзаменаційні питання.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню у балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Повторне складання поточного контролю дозволяється до початку екзамену за погодження викладача у випадку незадовільного виконання модульного контролю та, як виняток, за бажанням здобувача з метою одержання вищої кількості балів.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач.

Завданням підсумкового контролю є оцінювання результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни «Луківництво і газони» та проводиться, відповідно до навчального плану, у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали усі завдання, передбачені для даної навчальної дисципліни та за рейтинговим показником набрали не менше ніж 35 балів.

Якщо у підсумку студент отримав оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладено 100-бальну шкалу оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за усіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Навчальна дисципліна «Луківництво і газони» передбачає складання підсумкового контролю знань студентів у формі іспиту. За вивчення дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що у сумі і дає 100 балів.

Розподіл балів за видами робіт відбувається наступним чином:

Таблиця 7

**Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни
«Луківництво і газони»**

Поточний (модульний) контроль							Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума	
Кількість балів за модуль	Змістовий модуль 1 (10 балів)		Змістовий модуль 2 (15 балів)				5	30	100	
Кількість балів за теми	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Модульний контроль 1 (5 балів)				
у т.ч. за видами робіт:	5	5	5	5	5					
практичні заняття	4	4	4	4	4					
виконання СРС	1	1	1	1	1					
Кількість балів за модуль	Змістовий модуль 3 (10 балів)		Змістовий модуль 4 (20 балів)							Модульний контроль 2 (5 балів)
Кількість балів за теми	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11				
у т.ч. за видами робіт:	5	5	5	5	5	5				
практичні заняття	4	4	4	4	4	4				
виконання СРС	1	1	1	1	1	1				

Поточний контроль.

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, розв'язання модульних завдань.

При контролі на *семінарських заняттях* оцінюванню підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях та виступах; активність при обговоренні заявлених на занятті питань; результати письмового або тестового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність та повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *модульних завдань* оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Луківництво і газони» – 70. Бали розподіляються наступним чином:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях оцінюється у 5 балів:
 - а) відповідь на запитання – 2 бали;

б) виконання практичних завдань – 2 бали;

в) виконання додаткових завдань – 1 бал.

2. Виконання індивідуального завдання (реферату та презентації) оцінюється в у 5 балів:

а) оформлення реферату та його змістовне наповнення – 2 бали;

б) підготовка презентації – 2 бали;

в) представлення презентації – 1 бал.

3. Модульний контроль містить 10 тестів, відповідь на кожен з яких оцінюється у 0,5 балів ($0,5 \times 10$ тестів) – 5 балів.

Виконання студентами завдання здійснюється самостійно з дотриманням вимог академічної доброчесності. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Підсумковий контроль.

Форма проведення підсумкового контролю з дисципліни «Луківництво і газони» є комбінованою: передбачає усну відповідь на два теоретичних питання та письмову на один комплект із п'яти тестових завдань. Повна та вичерпна відповідь на кожне з питань оцінюється у 10 балів. За 1 правильно вирішене тестове завдання студент отримує 2 бала.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит - 30 балів.

Таблиця 8

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Студент глибоко та всебічно володіє змістом курсу, користується науковими першоджерелами; логічно мислить та формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем вищого навчального закладу, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішує проблемні завдання

Оцінка «добре» (82 – 89 балів). Студент правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії та факти. Наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.

Оцінка «добре» (74 – 81 балів). Студент добре знає навчальний матеріал; оволодів досконало практичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування щодо конкретних ситуацій, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

Оцінка «задовільно» (64 – 73 бали). Студент переважно знає зміст питання, але непереконливо відповідає, плутає поняття; невпевнено виконує практичні завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати факти та явища, встановлювати взаємозв'язок теорії та практики.

Оцінка «задовільно» (60 – 63 бали). Студент частково знає зміст навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до пояснення викладача; розуміє основний

навчальний матеріал, здатний з помилками та неточностями дати визначення понять. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. За допомогою екзаменатора здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Студент не засвоїв навчальний матеріал, не розкриває суті питання; не володіє теоретичними знаннями, не знає наукових фактів визначень; виявляє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування фахових явищ і ситуацій.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бровді А. А., Пушка І. М., Поліщук В. В. Методичні рекомендації для виконання практичних робіт з дисципліни «Лукивництво і газони» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» факультету лісового і садово-паркового господарства. Умань: УНУС, 2024. 52 с.

2. Пушка І. М., Бровді А. А. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Лукивництво і газони» для студентів денної форми навчання зі спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» освітнього рівня бакалавр. Умань: УНУС, 2024. 25 с.

3. Поліщук В. В., Бровді А. А. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт студентів заочної форми навчання з дисципліни «Лукивництво і газони» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» факультету лісового і садово-паркового господарства. Умань: УНУС, 2024. 19 с.

4. Поліщук В. В., Бровді А. А. Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисципліни «Лукивництво і газони» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» факультету лісового і садово-паркового господарства. Умань: УНУС, 2024. 19 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Григорюк І.П., Яворовський П.П., Лихолат Ю.В. Технології вирощування і бірегуляція стійкості газонних рослин у міському урбанізованому середовищі: монографія. К.: НУБіП України, 2014. 223 с.

2. Гриник О.М., Горбенко Н.Є., Екологічна характеристика газонотвірних трав'яних рослин паркової зони Львова. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21.9. С. 58-65.

3. Крупа Н. М., Хахула Б. В. Газонний фітоценоз м. Біла Церква як основа формування ландшафтно-архітектурних композицій та елемент урбоєкосистеми. Актуальні проблеми, шляхи та перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоєкології та фітомеліорації: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 29 вересня 2022 р.). Біла Церква: БНАУ, 2022. С. 47-50.

4. Кузнецова О. В. Фітоценотичні особливості газонів та травостоїв газонного типу урбанізованих екосистем (на прикладі міста Дніпропетровськ): дис. канд. біол. наук: 03.00.16. Дніпропетровськ, 2016. 243 с.

5. Орлова Л.Д. Екологічні особливості лучних рослин околиць с. Весела Долина Глобинського району Полтавської області. Регіональні проблеми охорони довкілля: матеріали Міжнародної наукової конференції молодих вчених. Одеса: ТЕС, 2018. С. 172-176.

6. Поправка Л. О., Лапура В. С. Екологічне значення та фітонцидні особливості газонів урбанізованих екосистем міста Дніпра. Екологічний стан навколишнього середовища та раціональне природокористування в контексті сталого розвитку : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (26–27 жовтня 2023, м. Херсон). Одеса: Олді+, 2023. С. 140-142.

7. Таран Н. Ю., Косик О. І., Бацманова Л. М., Туріца П. П. Газон в ландшафтному дизайні міських просторів. Теорія та практика дизайну. 2023. Вип. 27. С. 221-227.

8. Троцька С. С., Карпенко М. М., Іваниця А. О., Ткаченко В. О. Принципи формування газонних травостоїв та їх склад. The VII International Science Conference «Modern trends in development science and practice». Varna, 2021. С. 33-37.

9. Чоловський Ю.М., Мамалига В.С., Підпалій І.Ф. та ін. Газони. Навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство». Вінниця: РВВ ВНАУ, 2014. 186 с.

10. Шкура О. В. Аналіз генофонду газонних трав та відбір перспективних видів за показниками продуктивності і декоративності. Інтродукція рослин. 2011. №2. С. 79–85.

Допоміжна

11. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2024 році. К.: Міністерство аграрної політики та продовольства України, 2024. URL: <https://minagro.gov.ua/file-storage/reystestr-sortiv-roslin>

12. Каталог рослин Ботанічного саду Національного лісотехнічного університету України. Львів : Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2006. 60 с.

13. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць. Львів: «Світ2», 2005. 456 с.

14. Лаптев О. О. Екологія рослин з основами біогеоценології. Київ: Фітосоціоцентр, 2001. 144 с.

15. Мележик О.В. Структура та динаміка рослинних угруповань дернових покриттів м. Києва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: спец. 03.00.05 – "Ботаніка". Київ, 2006. 21 с.

16. Рахметов Д. Б. Біолого-морфологічні особливості інтродукованих газонних трав в умовах Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка НАН України. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. 2014. Вип. 20. С. 61-68.

17. Сварчевський О., Стибель В., Прийма О., Тафійчук, Р. Нематода саenorhabditis elegans як об'єкт для паразитологічних досліджень. In Conference" Modern methods of diagnostic, treatment and prevention in veterinary medicine", 2024. С. 138-139.

18. Сердюк М. А. Нові сорти низових злакових трав для озеленення. Збірник наукових праць Національного наукового центру «Інститут землеробства УААН». 2008. Вип. 2. С. 110-120.

19. Ткаченко Т. М. Адаптаційний потенціал фітоценозу енергозберігаючих зелених покривів. Екологічна безпека та природокористування. 2015. №19. С. 27-32.

20. Шебек Н. М., Чалий О. М. Сучасні тенденції облаштування міських приморських ландшафтно-рекреаційних територій. In X International scientific and practical conference «Modern Trends in the Development of Scientific Space»(February 14-16, 2024) Dresden, Germany, International Scientific Unity. 2024. С. 19.

21. Ignatieva, M., Haase, D., Dushkova, D., Haase, A. Lawns in cities: from a globalised urban green space phenomenon to sustainable nature-based solutions. Land. 2020. № 9 (3). 27 p.

22. Pansyryeva H., Vovk V., Bronnicova L., Zabarna T. Efficiency of the Use of Lawn Grasses for Biology and Soil Conservation of Agricultural Systems under the Conditions of the Ukraine's Podillia. *Journal of Ecological Engineering*. 2023. 24(11). Pp. 249-256.

23. Winkler J., Pasternak G., Sas W., Hurajová E., Koda E., & Vaverková, M. D. (2024). Nature-Based Management of Lawns-Enhancing Biodiversity in Urban Green Infrastructure. *Applied Sciences*, 14(5), 1705.

24. Paudel S., States S. L. Urban green spaces and sustainability: Exploring the ecosystem services and disservices of grassy lawns versus floral meadows. *Urban Forestry & Urban Greening*. 2023. No 84. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1618866723001036>.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

25. International Code of Nomenclature for algae, fungi and plants, (Melbourne Code) URL: <http://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php?page=title>.

26. Вплив урбанізації на навколишнє середовище URL: <http://budmayster.pp.ua>

27. Довідник з газонознавства URL: <http://gazon.net.ua/vse-o-gazone.html>

28. Lawn History. URL: <https://www.planetnatural.com/organic-lawn-care-101/history/>

14. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Луківництво і газони» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва.

Перезарахування результатів навчання здійснюється на підставі порівняння навчальних програм відповідної спеціальності та Академічної довідки, що надає Учасник. При перезарахуванні форм підсумкового контролю з дисциплін екзамен може бути зарахований як залік, а залік, якщо він був оцінений за шкалою ЄКТС, може бути зараховано як іспит.

Перезарахування кредитів відбувається в університеті автоматично на основі Договору про навчання, Договору про практику/стажування. Для Учасника, який подає до Університету Академічну довідку про зараховані результати навчання в іншому ЗВО, з яким немає діючого Договору про співпрацю, перезарахування кредитів здійснюється предметною комісією.

15. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі вивчення дисципліни «Луківництво і газони», студенти повинні дотримуватися політики академічної доброчесності, визначеної Кодексом доброчесності Уманського національного університету. Завдання поточного та підсумкового контролю, індивідуальні завдання, підготовку рефератів і презентацій студенти повинні виконувати самостійно. Виконання індивідуального завдання (реферату, презентації) передбачає обов'язкове дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права з посиланням на джерела інформації у разі використання чужих ідей, розробок та тверджень.

Виявлення ознак академічної недоброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діяннях у письмовій роботі є абсолютно неприпустимими та є підставою для її незарахування викладачем.

З метою запобігання порушення правил академічної доброчесності студентам рекомендовано використовувати належні інформаційні ресурси та інструментами для перевірки робіт на плагіат, звертатися за роз'ясненнями щодо правильного цитування і академічного письма до викладача, а також приймати активну участь у семінарах-тренінгах Університету щодо ознайомлення та популяризації академічної доброчесності.

16. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025/2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1. Оновлено змістове наповнення тем: «Особливості створення газонного покриття різними методами», «Терміни проведення робіт при створенні газонів різного функціонального призначення».
2. Оновлено перелік тем практичних робіт.
3. Оновлено перелік тем самостійної роботи.
4. Оновлено перелік рекомендованої літератури.